

DOĞA HAKKI

DOĞA HAKKI İNSAN HAKKININ ÖNÜNE GEÇMEDİĞİ TAKDİRDE, DÜNYA, BÜYÜK GÜÇLÜKLERLE KARŞILAŞACAKTIR

Bir ortamda olanaklar kısıtlanmaya başlayınca, gerçek mücadele (yarışma) o zaman ortaya çıkar.

(Charles Darwin)

Prof. Dr. Ali Demirsoy
Hacettepe Üniversitesi
demirsoy@hacettepe.edu.tr

Bilimde kural olarak “yok yoktur”; yani gerçek bir bilim adamı olanaksız sözcüğünü kullanmaktan çekinir. Akla gelebilecek her şeyin bir gün bulunma ya da yapılma olasılığı vardır. Ancak böyle bir olasılık belirli bir şansın, yani oranın altında ise, kural olarak “bu olanaksızdır” sözcüğü kullanılır. Her gün evrenin mimarisine biraz daha yaklaşıyoruz. Doğal yasaların (kütle, zaman, ısı ve hızın) ortaya çıktığı noktanın, yani Big Bang’ın bile ötesine uzandık diyebiliriz. Bütün bunlardan önemli bir şeyi öğrenmiş bulunuyoruz. Evrenin kuruluşunda belirli fiziksel ve kimyasal kurallar belirlenmiş, örneğin ışık hızının sabitliği, kütle çekimi gibi ve gerisi ona göre şekillenmiştir. Yani, yapabileceklerimizin sınırı bundan yaklaşık 15 milyar yıl önce, evrendeki doğal yasalar kurulurken sabitlenmiştir. Görünen o ki, bilim ancak bu sınıra yaklaşmayı sağlayacaktır; aşma hayaliyle geleceğimizi düzenlemeye kalkışmak ciddi sorunlara yol açacaktır.

Bilinçli ve bilgili insanı, okumuş olsa da cahil insandan ayıran ince çizgi, işte bu anlayış ya da yorum farkıdır. Cahil uzağı göremez; çünkü biyolojik ve sosyolojik evrimi bilemez. Bilemez; çünkü ya öğretim (eğitim değil!) süreci içerisinde çoğunluk kendisine evrimleşmenin temel ilkeleri anlatılmamıştır; bu nedenle de geçirmiş olduğu sürece eğitim değil genellikle öğretim denir. Bugün birçok üniversitemizde ve dogmaya saplanmış birçok ülkede evrim hiç anlatılmaz;

aydınlanmayı kamçılayacak olması nedeniyle öcü olarak gösterilir ya da birçok üniversitemizde olduğu gibi evrim anlatıyor gibi davranılarak bu genç dimağların daha önceki dogmatik yaklaşımları daha da derinleştirilmeye çalışılır. Nitekim bunlardan birkaçı cahiliye devrini bile aratacak kadar işi azıttıkları için, YÖK tarafından soruşturmaya uğratıldı ve bildiğim kadarıyla üniversiteden uzaklaştırıldı. Bu yazıyı yazan kişi, üniversite yaşamında 43 seneyi bitirmek üzeridir ve bu süre içerisinde de eğitimin her kademesinde aktif görev almıştır. Ancak endişe ve acı ile şu tespitini de paylaşmak istemektedir: Hem eğittiği öğrenciler açısından hem düşüncelerini paylaştığı meslektaşları açısından hem de üniversitenin öğretim kadroları açısından, sentezleyici, analiz edici, yorumlayıcı; daha açık bir ifadeyle önlerini değil uzakları görebilecek ve topluma ışık tutacak yeterli bir kitlenin olduğunu söylemek zor görünüyor. Bu nedenle bilimden, ekonomiye, hukuktan demokrasiye kadar hep yabancıların ağızına bakıyoruz. Niye? Çünkü insanımıza güvenemiyoruz. Mantığına güveneceğimiz adamı yetiştirdiğimizden kuşumuz var. Bir bilim adamımız bir makale yazsa, onu Türkiye’deki bir bilimsel dergide bastırma, ona değer vermiyoruz. Niye? Çünkü bu dergiyi denetleyenler Türk’tür de ondan. Eğer dergiyi, Türkçe olmayan ya da Müslümanlara ait olmayan isimler denetliyorsa ona yüksek puanlar vererek ödüllendiriyoruz. Çünkü bilinç altından

bizimkilere güvenmiyoruz; tarafsız olduğuna, doğru yorum yapacağına, bilimsel açıdan tarafsız olacağına inanmıyoruz. Niye? Çünkü açık açık söyleyemesek de bu insanları nasıl eğittiğimizin farkındayız; dogmaya saplanmış bir insanın hiçbir zaman aydın ve tarafsız olamayacağını farkındayız. Ancak, korkaklığımız ve çıkarıcılığımız nedeniyle, eski berbere tıraş olmaya devam ediyoruz. Bu, ülkenin gelişmişliğiyle değil insanın mantıksal gelişmişliğiyle ilişkili bir durumdur. 1930'lu yıllarda Hitler'den kaçan bilim adamları Türkiye'ye sığındıklarında, İstanbul'da İstanbul Fen Fakültesi Mecmuası, Hidrobiyoloji ve Biyoloji dergilerini çıkardılar ve yabancılar bu dergilerde yayın yapabilmek için birkaç yıl sırada beklerlermiş. Demek ki doğru yaklaşımınız olursa, saygınlığınız da oluyormuş. Almanlar gitti, dergiler malum mantığın pençesine düştü; zamanla küçüldü ve sonunda basımları durduruldu.

Cahillik yeni mi ortaya çıktı? Tabii ki hayır! İnsanimsı özellikleri kazandığımızdan bu yana, o günkü toplumun içinde her zaman cahiller vardı ve çoğunlukta idi; ancak bu toplumlara geleceğe sürükleyenler, kurulu düzene boyun eğmeyenler ve o günkü anlayış içerisinde o günkü genel düşünce tarzına ters düşenler oldu. Geri kalanlar ise sadece onları yargıladılar...

Düşünmek zordur. Çoğu kişi bu nedenle yargılamayı tercih eder Carl Gustav Jung (1875 - 1961) İsviçreli Psikiyatrist

Düşünebilme her şeyden önce, genel kabulün aksine, biyolojik bir tasarımdır. Ancak düşünmeyi bir ruh dünyasına ve kavramına bağlamış toplumlar bunu anlayamazlar. Bundan "düşünme kişiye verilmiş doğal bir ödüldür" yorumunu da kesin olarak çıkarmak doğru değildir. Böyle bir yetenek

olsa olsa, düşünmeye sağlayacak bir alt yapının verilmesi şeklinde düşünülmelidir; beyin kapasitesidir, beyin yolları arasındaki tasarımdır (sinapslardır, bağlantılardır) ve benzer özelliklerdir. Bu özelliklerin devreye sokulabilmesi ve kullanılabilmesi toplumun geçirmiş olduğu evrimsel sürecin özellikleri ile ilgilidir. Eğer bir toplum çocuklarını doğduğu andan itibaren sormayan, soruşturmayan, yorumlamayan bir tarzda sadece dogmayla eğitime başlamışsa, bireyin biyolojik tasarımı ne olursa olsun ulaşacağı yer bellidir. Olsa olsa bu toplumda, tasarımı daha düşünmeye elverişli olanlar, bu yeteneklerini diğerlerini yönlendirme ve onların dogmalarını daha da derinleştirmek suretiyle ceplerini doldurma ve etkinliklerini artırmada başarılı olurlar. Bakın! Dogmatik düşüncenin egemen olduğu topluluklara! Hiç sesini çıkarmadan sömürülen, ne söylenirse düşünmeden yerine getiren geniş bir halk (!) kitlesi, bir de onların dogmatik gereksinmelerini yönlendirerek (icazet vermek, tefsir etmek, irşat etmek, vs. suretiyle) çıkar ve etkinlik sağlayan az bir kesim vardır.

Sanayi devrimine kadar bu tip toplum yapısını yaygın olarak görüyoruz. Ancak, sanayi toplumuna ve özellikle vahşi kapitalizme geçince, çağın bilgi ve becerisiyle donatılmış, ancak kazanma hırsı diğer tüm değerlerinin üzerine çıkmış yeni bir kesim türedi; bunlara çoğunluk "kapitalistler" sıfatı verilmiştir. Bu kesim başlangıçta buldukları toplumlara bilimsel buluşları ile çağ atlattılar; egemen olmalarını sağladılar. Ancak birçok ülkenin bu yolu izlemesiyle, yani kapitalist sisteme geçmesiyle, olanakları bölüşme daha zorlu hale geçti. Dünyanın milyonlarca yıldan beri biriktirdiği ya da taşıdığı doğal zenginlikler olabildiğince talan edilmeye başlandı. Şu anda yüzlerce ve binlerce metre kalınlığında buzlarla kaplı kutup alanları

hariç, bu vahşi kapitalist düzenin ulaşamadığı hiçbir yer kalmadı. İzlanda'nın kuzeyine, Antartika'nın kıyılarına ulaştığınızda bu ülkelerin denizin yüzlerce-binlerce metre derinliğini tarayan dev gemilerini göreceksiniz; uzaydan baktığımızda çiçek bozuğu gibi yeryüzünün yüzlerce-binlerce metre derinliğine uzanan maden işletmeciliğini göreceksiniz. Girip de ne oluyor, orada mı kalıyor; bir kısmı malzeme olarak önünüze geliyor, yan malzemeler (çoğunluk zehirli ya da doğa için tehlikeli) de vahşi bir şekilde bizi bu güne kadar getiren ortamlara boşaltılıyor. Dünyada kirlenmeyen hiçbir yer kalmadı; Antartika da dâhil DDT kalıntısı olmayan hiçbir yer yok; insanlığın kirli izlerini her yerde görebilirsiniz. Kirlenme hem de üstsel olarak artarak... Bu yazıyı okuyanlar; çocukluğunuzu anımsayınız, -bir defa kullanım için- sulu içecekler için alüminyum kutular, naylon torbalar, pet şişeler, plastik bardaklar, iki paralık bir nesne için bir o kadar ambalaj materyali var mıydı? Uçakla 30 dakika uçuyorsunuz, indiğinizde bir torba atık madde bırakarak iniyorsunuz... Çıldırması olmalıyız...

Nereye kadar? Hele küresel ekonomiye geçtikten sonra... Bunu kimse bilmiyor. Dogmatiklere soruyorsunuz, kolaycılığı tarz olarak benimsedikleri için "Tanrı canını verdiği kullara rızkını da verir" diyerek kestirip atıyor. Kapitalistlere soruyorsunuz, bilim her gün gelişiyor, insanoğlu muhakkak bir çaresini bulur diyerek "bir çeşit uyutarak" geçiştiriyor. Ya bulamazsa diye sorduğunuzda "kafanı takma, yaşamaya bak" diyerek konuyu kapatıyor.

Bu dünyada sorumluluk sahibi, evrensel

değerlere sahip insanlar da var. Ancak diğerleri gibi aynı avın ya da leşin başına toplanamadıkları; yani bir menfaat odağında toplanamadıkları için, yani organize olamadıkları için bağırtılarını ya da çığlıklarını hiç kimseye duyuramıyorlar; bu ses ancak kendi kulaklarına kadar ulaşabiliyor. Bu zayıflık nereden kaynaklanıyor? Jeolojik dönemlerin birikmiş bu kaynaklarını kısa vadeli çıkar için kullanmanın ahlaksızlık olduğuna inandıkları için. Güç kimdeyse sultan odur. Bu durumda bir tarafta bağnazlık ve dogma ile döşenmiş bir alt yapı, bir tarafta da, daha doğrusu üstte de, çıkarları için her türlü fırıldakçı çeviren bir üst yapı var.

Evrenin insanımsı canlı taşıyan belki tek gezegeni bu iki aşağılık akım arasında un ufak ediliyor. Olur ya bu yazıyı okuyanlar olur; okuduğunda biraz zaman ayırıp ileri sürülen düşünceler üzerinde bir de kendi bilgisini ve yorumunu sınamak isteyenler çıkabilir. Bu saygıdeğer kesime bilinen evrenle ilgili yukarıda değindiğim iki teslimiyetçi düşünceden farklı olarak bazı bilgileri aktarma; dünyanın ne kadar önemli, hatta kutsal bir yer olduğunu daha kapsamlı öğretme bakımından yararlı olabilir.

Evrende bir piyango çekilmiş ve en büyük ikramiye dünyaya isabet etmiş olabilir. Bu, büyük ikramiye, değişebilen, çoğalabilen, yenilenebilen, çevrenin fiziksel ve kimyasal etkilerine anlamlı tepkiler veren canlılıktır (Prof. Dr. Ali Demirsoy)

Evrenin neresinde olursanız olunuz bir fiziksel ya da kimyasal etkiye anlamlı bir tepki gösterme ancak ve ancak bir sıvı ortamında çözünebilen, şekil değiştirebilen ve başka bir molekül

tarafından dizilim açısından taklit edilemeyen moleküller aracılığıyla olur; bu moleküllerin biyolojideki adı “biyomerlerdir”.

Çok çeşitli canlılara evrimleşecek biyomerlerin ana omurgası, evrenin neresinde olursanız olun, karbon atomundan olmak zorundadır. Çünkü karbon atomu, birbirinden farklı olabilen dört bağ yapabilir; bu sayısız çeşit meydana getirme demektir. Karbon dioksit suda çözünebilir; bu nedenle kolayca tepkimeye girebilir; gaz haline geçerek atmosferde kullanılabilir ve binlercesi uc uca eklense dahi normal koşullarda kopma meydana getirmeyebilir. Aynı kimyasal bağ sistemini gösteren örneğin silis, kuramsal olarak karbon gibi çeşit meydana getirebilse dahi, oksitleri suda çözünmediği, gaz haline geçerek atmosferde temsil edilmediği ve en önemlisi belirli bir uzunluktan sonra aralarındaki bağlar kırıldığı için, biyolojik çeşitliliği oluşturma şansı yoktur. Bu nedenle bilimden nasibini alan insanlar, kural olarak, “evrende bizim bilmediğimiz öyle canlılar olabilir ki” diye cümleye başlamazlar, başlayamazlar...

Protein de, DNA da, RNA’da ve bir enzim ya da hormon da bir biyomerdir. Ancak biyomerler büyüklükler nedeniyle kırılmadan ya da bozulmadan tepkimeye girebilmeleri ancak ve ancak bir sıvı ortamında olur ve yine ancak ve ancak belirli sıcaklık aralıklarında olabilir. Bu sıcaklık aralığı da, evrendeki tahmin edilen tüm koşullar taklit edildiğinde, laboratuvar koşullarında kural olarak 0-100 derece altında gerçekleşebilmektedir. O halde evrende bir canlılık bekleniyorsa bu ancak bir gezegende

olabilir. Yıldızlarda sıcaklık nedeniyle hiçbir zaman niteliği ne olursa olsun bir yaşam oluşamaz. Yıldızların hepsi gezegen (uydu) taşıyor mı? Eldeki bilgilere göre pek azı gezegen taşıyor. Bugüne kadar gözlem yolu ile ya da yıldızın hareketlerindeki sapmaların hesaplanması nedeniyle matematiksel olarak 100 kadar yıldızda gezegen saptanabildi. Bize en yakın yıldız Alfa Centauri (üç yıldızdan oluşmuştur)’nin gezegeni yok. Bu gezegene saate 60.000 km/saat hızla, yani bir saatte dünyayı ekvatorunda bir buçuk defa dönebileceğimiz bir hızla uçabilsek (uzaya gönderilmiş Voyager-8’in saatteki hızı 62.000 km/satir) , bu seyahat 70.000 yıl sürecektir. Bu yıldızın ışığı bize 4.395 yılda geliyor. Alfa Centauri ile ilgili daha fazla bilgiye aşağıdaki internet adresinden ulaşılabilir” http://tr.wikipedia.org/wiki/Alfa_Centauri

Dünyayı merkez alıp 1000 ışık yılı çapında bir küre çizecek olsak ve buradaki yıldızları inceleyecek olsak, hiç birinde dişe gelir bir gezegen olmadığını göreceğiz.

Evrimini tamamlamış yani evrimleşmiş insanlara söylüyorum: Dünya evrensel olarak bir karantinaya alınmış durumda. Bizim kendini yenileyebilir, madde döngüsü olan bir gezegeni bulma şansımız kural olarak yok. Hiçbir şeyin 300.000 km/sn’den daha hızlı gidemeyeceği yüksek enerji laboratuvarlarında defalarca kanıtlanmıştır. Yani, fantezilerimizin kurbanı olup, gelişmiş aygıtlarda bir düğmeye basıp, bir galaksiden öbür galaksiye gitme şansımız hiçbir zaman olmayacak. Eğer hâlâ, siz, mucizeye ya da doğaüstü güçlere inanan kesim,

böyle bir fanteziniz varsa, sizin gidebileceğiniz yer, olsa olsa, 3.8 milyar yılın çeşitlenmiş canlıları ile birlikte götüreceğiniz evrensel bir mezar olabilir. Belki güneşimizin uydularında yeni işgal edebileceğimiz yerler bulabiliriz diye de bu talanı şimdilik yürütmenin yolunu arayabiliriz. Ancak, unutmayınız ki, nereye gidersek gidelim, hep bir cam fanusun içerisinde yaşamak zorunda kalacağız. Çünkü bilinen gezegenlerin herhangi biri, bırakın gelişmiş bir canlıyı evrimleştirecek koşulları taşımadığı gibi, dünyada evrimleşmiş en dirençli organizmayı dahi barındıracak durumda değil; yani anlayacağınız, hiçbir zaman bir gezegende elimizi kolumuzu sallayarak bir ıslık tutturarak gezme şansımız olmayacaktır. Hep bir koza gibi tüpler içerisinde olacağız. Belirli bir fanusun içerisinde, kendine yeterli, madde çevirimi olabilen bir dünya oluşturabilmemiz için bile en az 30.000 canlı türünü yanımızda götürmek zorundayız.

Bütün bunlar yetmiyor, gideceğimiz olası gezegenin yıldızı ne güneşimizden daha küçük olmalı (o zaman evrenden gelen yıkıcı ışınlar karşı bize koruyamıyor) ne de bugünkü güneşimizden 10 kattan daha büyük olmalı (o zaman da basınçtan dolayı içindeki atomik tepkimeler çok hızlı yürütüleceği için bir canlı ortamı oluşmadan erkenden yıldız patlıyor).

Yetmiyor, canlının olabilmesi için, yıldızdan belirli bir uzaklıkta olması gerekiyor; çok yakında yüksek sıcaklık çok uzakta tepkimelerin olamayacağı kadar düşük sıcaklık söz konusu oluyor. Bu nedenle güneşe en yakın yıldız Merkür, hiçbir canlı molekülünün bozulmadan

kalamayacağı kadar sıcak, bizim dışımızdaki gezegenlerin çoğu ise, güldüğümüz zaman dış minelerimizin kırılacağı kadar soğuk.

Dünyada geçmişte defalarca kuyruklu yıldız ya da bir asteroit çarpması sonucu büyük biyolojik değişikliklerin yaşadığı birçok bilim adamı tarafından kabul edilmiştir. Çünkü bir kilometre çapında bir göktaşı bile (saatteki hızının 200.000-300.000 km olduğu varsayılıyor) çarptığında yüz binlerce atom bombasının yaptığı etkiyi yapıyor. Güneşin çevresinde birçok kuyruklu yıldızın ve göktaşının olduğu da biliniyor. Ancak bunların büyük bir kısmı bizim dışımızdaki Jüpiter tarafından çekilerek tutulduğu için, bu tahribat en az iniyor. Nitekim 1999 yılında Jüpiter'e çarpan bir göktaşı (kuyruklu yıldız), Jüpiter'de dünya büyüklüğünde geçici bir çukur açtı. Dünyaya ulaşıyorsa, bu satırları yazan kişi, tüm türdeşleri ile birlikte ortadan kalmış olacaktı.

Yetmiyor, böyle bir yıldızın yıkıcı ışınlarından biyomerlerin korunabilmesi için, süzgeç görevi yapan bir ozon tabakasının ya da benzeri bir koruyucunun gezegeni örtmesi gerekiyor. Ozon tabakasının bir miktar zayıflamasının dahi ne büyük yıkımlara yol açacağı günümüzün önemli konusu.

Yetmiyor, yıldızdan gelen ışınların yıkıcı etkisini bloke edebilmek için, bir gezegenin çevresinde muhakkak bir manyetik kuşağın bulunması gerekiyor. Böyle bir kuşağın oluşabilmesi için de, o gezegenin iç kısmının sıvı, dış kısmının katı olması ve gezegenin dışında da gezegene kütle çekimi uygulayabilecek büyüklükte bir

uydusunun (ayının) olması gerekiyor. Bu son iki koruyucu kalkan olmaz ise hiçbir canlı molekül güneş ışınlarına karşı koyamıyor, yıkılıyor. İşte astronotların hep giymek zorunda oldukları ve evrenin neresine giderlerse gitsinler belki de hep giymek zorunda kalacakları, her biri onlarca milyon dolar değerinde olan o pahalı elbiseler, bu iki kalkanın görevini üstlenen giysilerdir.

Yetmiyor, sıcaklığın (karbondioksitin) düzenlenebilmesi için (yani sera etkisini düzenleyebilmek için) kalkerli kayaçların; doğal olarak yetişecek bitkilerin köklerindeki kimyasal maddelerin alış verişini artırabilmek için de kil minerallerinin oluşması gerekiyor. Bilindiği kadarıyla, güneş sisteminde depolanmış kalker ve kil mineralleri bulunmamaktadır. Kalker ve kil de haydi dediğin zaman oluşmuyor; binlerce yıl suyun kayaçlar üzerindeki etkisi ya da canlıların işlevi ile oluşan yapılar.

Yetmiyor, gelişmiş, metabolizması yüksek; yani düşünebilen, yorumlayabilen, hızlı tepki gösterebilen –insan gibi- canlıların olması için enerjisini elde ederken floru ya da oksijeni kullanması gerekiyor. Diğer maddelerden oksijen kullanmadan enerji elde eden canlılar var mı? Var. Ancak bunlar –buldukları koşullarda ayakta kalma açısından başarılı- ancak organizasyon bakımından çok ilkel düzeyde kalmış canlılar olarak tanımlanmaktadır. Gelişmiş bir organizasyon enerji kaynağı olarak kullanılan moleküldeki bağların enerjisini açığa çıkarmak için en yüksek enerji düzeyinden düşürülmesi –yani oksitlenmesi ya da indirgenmesi- gerekir.

Evrende en yüksek düşüş, flor olan bir sistemde gerçekleşir; bir barajın suyunun düşürülmesi gibi. İkinci yüksek düşüş, serbest oksijen olan ortamlarda görülür. Oksijen diğer tüm elementlere göre flordan sonra en yüksek indirgeme gücü olan elementtir; yani en çok enerji açığa çıkaran bir araçtır. Evren’de bugüne kadar serbest oksijeni olan bir gök cismine rastlanmadı. Bu demektir ki, ikinci en güçlü; ancak yaygın bir elementi ile solunumumuzu gerçekleştiriyoruz. Bu da evrende bizden daha organize bir canlının olma olasılığının ancak bizden çok daha önce evrimleşmeye başlayan bir canlılık âleminde olabileceği yorumuna götürür.

Şunu söyleyebiliriz: Evrenin bu denli gelişmiş canlısı olma olasılığı yüksek, saniyenin on milyarlarca birini ölçebilen, bir nesneyi 600.000 defa büyütüp inceleyebilen, milyonlarca kilometre uzaklıktaki önceden saptanmış bir noktaya uydu gönderebilen, parmak kadar bir nesneye bir kütüphanenin bilgisini yükleyebilen bu insanoğlu, evrendeki bu yaşanabilir –belki de eşsiz- adanın değerini neden bilmiyor, neden sonunu göremiyor ya da görse bile gerekli önlemi almadan kaçınıyor? Çünkü, canlılar âleminde bir özellik bir canlıya yarar sağlamaya başlarsa, evrimin gereği olarak bu özellik gittikçe seçilerek güçlendirilir; bazen de bu güçlenme canlıyı ortama uyum yapamayacak derecelere getirir. Kama dişli kaplarda, büyüyen diş bireye güç sağladığı için sonunda çenesini delerek türü tüketti, dev boynuzlu geyiğin boynuzu onun savaşıma yeteneğini artırdığı için, o denli büyüdü ki başını yerden kaldıramadı ve bu nedenle ortadan kalktı; özelliklerini abartılı olarak

geliştiren birçok canlı bir süre sonra bunları kaldıramaz oldular.

Kısa sürede jeolojik olarak birikmiş kaynakları kullanan ve tüketen bir topluluk bilimsel olarak kamçılanmış ve yaratıcılığı en üst düzeye çıkmıştır. Ancak böyle bir gelişmenin kama dişli kaplan gibi kendi sonunu hazırlayacağını da tahmin etmesi gerekir. Görünen durum böyle...

Bin odalı bir evin olsa bile, uyumak için sadece bir odasını kullanabilirsin (Çin atasözü)

Bütün bunları anlayabilmek için bir insanın evrim kavramını içine sindirmiş ve böyle bir eğitimden geçmiş olması gerekiyor. Canlılığın doğaüstü güçlerin dünyaya vermiş olduğu bir hediye değil, birçok koşulun ortak etkileşimiyle ortaya çıkmış ve çeşitlenmiş bir fiziksel-kimyasal kurallara göre hareket eden bir yapı olduğunu bilmesi gerekiyor. Dogma ve açgözlülük, talanlarının devamı için, yorum yeteneğini artıran ve tehlikeyi önceden sezinleme yetisi kazandıran evrim olarak bilinen böyle bir eğitime destek sağlamıyor ve sağlamayacaktır da. Bu nedenle de dogmanın olduğu her yerde doğa bozulması en şiddetlidir. Haritayı alın, dini eğilimlerin güçlü olduğu ülkelere ve boğuştukları sorunlara bakın. Çoğu doğanın tahribi ile ilgilidir. Çünkü bütün bu inançlarda doğanın efendisi, inanç sistemlerine göre, insandır; eşrefi mahlúktur. Bu nedenle de gücü yettiği her şeyi yapmaya izinlidir. Örneğin günahlarını affettirebilmek için –hiçbir suçu olmayan- başka bir canlıyı bile yatırıp boğazlayabilmektedir. Dogmanın en kabul edilemez tarafı, belirli bir kurala ve söyleme takılarak her türlü değişime karşı çıkmasıdır.

Bu nedenle hem dindar hem de evrimci olunamıyor; daha doğrusu o toplumlar yorum yapan ve kurulu düzenin yanlışlığını görebilen bilim adamı yetiştiremiyor. Bu nedenle de sahip oldukları ile yetinmiyorlar; yaratıcı olamıyorlar; hiçbir doğru dürüst buluşun altına imza atmamış oluyorlar. Hep eski berbere tıraş oluyorlar...

Her zaman yaptığın şeyleri yapmaya devam ettiğin sürece, her zaman elde ettiğin şeyleri elde edeceksin (H. Jackson Brown)

Ya kapitalizm adı altında (şimdilerde küresel ekonomik değer olarak karşımıza çıkmıştır) dünyanın tüm kaynaklarını, sorumsuzca, olabilecek en kestirme ve etkin bir şekilde tüketmeyi hedef koyalara ne diyelim? Bunlar çıkar için din başta olmak üzere tüm inanç sistemlerini, toplumları kendi amaçları için yönlendirebilecek tüm sosyal araçları, olmadı ise sahip oldukları tüm kaba kuvvetleri kullanmaktan çekinmezler. Bunun adına da –yaptıkları rezaletleri saklayabilmek için- uygarlık derler; kendilerine göre tanımladıkları bu uygarlığı sürdürmek için de ülke içinde ve ülke dışında her zaman yönlendirebilecekleri (manupile edebilecekleri), bilgisizlerin ve yeteneksizlerin söz sahibi olduğu bir demokrasi tanımlarlar...

Unutmayalım! “Gerçek demokrasi hak ettiğimizden daha fazlasını bize veren sistemin adı değildir.”

Çok uzaklarda değil bu yazıyı okuyanların küçük çocukları ya da torunları, dünyada aşırı nüfus patlaması, tüketimin

sorumsuzca artırılması ve buna karşın kaynakların gittikçe kıtlaşması sonucu, Darwin'in önemli saptamasını "Bir ortamda olanaklar kısıtlanmaya başlayınca, gerçek mücadele (yarışma) o zaman ortaya çıkar" bizzat yaşayacaklardır. Ayakta kalabilmek için, var olan her şeyi sonuna kadar sömürecek; dünyanın güzellikleri olarak tanımladığımız yaban yaşamını bitirecek ve sonunda da boğulmakta olan bir insanın son çırpınışları gibi bulabildikleri her şeye saldırarak ve –insanlık tarihinin en kanlı- katliamlarını düzenleyeceklerdi. Bu saldırıyı düzenleyenler ayakta kalabilecekler mi? Kalsalar da ne olduğunun farkına varabilecekler mi? Kuşku; çünkü onlar da batan kayıktaki son yolcular olabilir. Bir Macar Atasözünde şöyle deniyor: *Yıldırımın çarptığı kişi, artık gök gürültüsünü duyamaz.*

Kendini yenileyebilen bir ortamın kurulması 3.5 milyar yıl aldı; bunu bir daha kurmak o kadar kolay olmayacaktır. Kaldı ki, doğanın işletim sisteminde olmayan, hiçbir canlının tanımadığı, parçalamaya ya da yok etmeye muktedir olmadığı yüz binlerce kimyasal bileşik, bu yaşam ortamlarının kendini yenileme şansını gün be gün tüketti. Aynen bir bina gibi; yapımı yıllar alıyor, yıkımı saniyeler.

Gerçek demokrasi ve kurtuluş, bütün bu evrensel değerleri ve güçlükleri bilerek, yaşam hakkının insan haklarından çok daha önde olduğu bir sistem tanımlandığında ve uygulamaya sokulduğunda başlayacaktır. Bunun anahtarı, doğal yasaların ortaya çıkışından bu yana, cansızlar dünyasının ve canlılar dünyasının geçirmiş olduğu evrimi, hayranlık verici evrimleşme öyküsünü bilmeye, bu yaşam ağının kurulması ile ilgili bilgileri edinmeye başlayacaktır. Bu nedenle, dogmanın egemen olduğu ve vahşi kapitalizmin egemen olduğu düzenlerde gerçek demokrasi ve buna bağlı olarak herkesin mutlu olabileceği bir uygarlık hiçbir zaman kurulamayacaktır.

Bir düşünür, zamanının 100 yıl ilerisini gören bir insan değildir, sadece ortalama insan, onun 100 yıl gerisindedir (Robert Musil, Alman Yazar)